

*Д. Г. Вручинський,
студент V курсу 2 групи
Інституту підготовки юридичних кадрів
для СБ України,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОННОГО ІНТЕРЕСУ ЗАСУДЖЕНИХ

Закріплені в Конституції України правові основи розвитку і захисту громадянського суспільства в Україні створюють реальні можливості для захисту прав людини і громадянина, що наразі є найгострішою проблемою української дійсності. Формування правової держави, побудова громадянського суспільства в нашій країні неможливі без надійного правового захисту кожної особи, забезпечення прав і свобод громадянина.

Особливо гостро нині стоять проблеми дотримання прав і свобод засуджених громадян. Правовий статус засудженого є досить складним соціально-правовим явищем і виступає як сукупність передбачених різними галузями законодавства України прав і обов'язків засудженого під час виконання і відбування кримінального покарання.

У теорії під юридичним статусом розуміють юридично закріплене становище особи в державі й суспільстві або сукупність прав і обов'язків фізичних і юридичних осіб. Показово, що юридичний статус засудженого має свої особливості та складається із окремих елементів: 1) суб'єктивні права; 2) юридичні обов'язки; 3) законні інтереси. Варто зазначити, що саме «законні інтереси» увійшли до правового статусу засуджених разом із прийняттям Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України). Так, відповідно до ч.1 ст. 7 КВК України держава поважає та охороняє законні інтереси засуджених.

Разом із цим, якщо з приводу виокремлення прав й обов'язків як елементів правового статусу засуджених у науковій юридичній літературі не виникає суперечок, то питання включення до цих елементів «законних інтересів» залишається дискусійним. Дані дискусії пов'язуються, перш за все, із відсутністю законодавчого визначення поняття «законні інтереси», різноманітністю підходів до розуміння цього явища, а також сутності законних інтересів засуджених.

Незважаючи на те, що на законодавчу рівні не наведено визначення поняття «законний інтерес», його сутність була досить цікаво сформована у рішенні Конституційного Суду України від 1 груд. 2004 р. № 18-рп/2004. При визначенні поняття охоронюваного законом інтересу Конституційний Суд України зазначає, що законний інтерес відбиває лише легітимне прагнення

свого носія до того, що не заборонено законом, тобто тільки його бажання, мрію, потяг до нього, а отже, й не юридичну, а фактичну (соціальну) можливість. Це прагнення у межах сфери правового регулювання до користування конкретним матеріальним або нематеріальним благом [4].

Саме ж поняття «законний інтерес засудженого» досі по різному визначається серед вітчизняних науковців. На думку Т. Денисова, під законним інтересом засудженого потрібно розуміти закріплені в правових нормах конкретні дії і прагнення засудженого до володіння тими чи іншими благами, які задовольняються, як правило, за результатами оцінки адміністрацією установи виконання покарань, посадовими особами органів виконання покарань, прокуратурою, судом поведінки засудженого під час відбування покарання [2, с. 194].

Майже так само трактує це поняття А. Міхлін, який вважає, що законними інтересами засудженого є закріплені у нормах права прагнення засудженого до користування конкретними соціальними благами, які задовольняються, як правило, в результаті об'єктивної оцінки його поведінки адміністрацією органів та установ виконання покарань, прокуратурою, судом [2, с. 195].

Заслуговує на увагу позиція М. В. Романова, який зазначає, що під законним інтересом необхідно розуміти зацікавленість, яка завжди є метою, «стоїть» за межами конкретних правовідносин. Законний інтерес – це те, що може бути реалізовано або досягнуто за допомогою суб'єктивних прав особи, у тому числі прав, які належать до різних галузей права [1, с. 5].

Варто зазначити, що законні інтереси засудженого не можна ототожнювати із його суб'єктивним правом. Як справедливо наголошує К. Б. Марисюк, суб'єктивне право передбачає закріплену в законі можливість засудженого вільно користуватися соціальним благом, яка забезпечується юридичним обов'язком інших суб'єктів кримінально-виконавчих правовідносин. На відміну від цього, законний інтерес являє собою лише потенційну можливість засудженого володіти соціальним благом, якій не протистоїть конкретний юридичний обов'язок іншої сторони, а його задоволення пов'язується із виконанням певних фактичних умов.

Не можна ототожнювати «законний інтерес» також із простими інтересами особи, адже лише «законний інтерес» підкріплений законодавчими гарантіями і закріплений у нормативно-правових актах.

Отже, на нашу думку, при визначенні поняття «законний інтерес засудженого» необхідно виходити із притаманних йому ознак, названих у науковій літературі та правозастосовній практиці. До них можна справедливо віднести такі, як:

- нормативна закріпленість;
- відсутність чіткого ступеня забезпеченості державою, тобто відсутність

кореспондуючого йому відповідного обов'язку іншого суб'єкта кримінально-виконавчих правовідносин;

- своєрідне прагнення особи, її можливості на отримання певних благ;

- лише потенційна можливість, виконання якої пов'язується із виконанням певних фактичних умов;

- його задоволення залежить від суб'єктивної оцінки відповідного органу, установи виконання покарань, прокуратури, суду. При цьому, саме від об'єктивної оцінки;

- стоїть за межами конкретних правовідносин;

- досягається за допомогою суб'єктивних прав особи, у тому числі прав, які належать до різних галузей права;

- суб'єктивність, індивідуальність і залежність від конкретної життєвої ситуації [3, с. 167].

Підсумовуючи викладене, вважаємо, що з урахуванням наявних теоретичних напрацювань та через виокремлення основних особливостей цього поняття можна сформулювати комплексне визначення «законний інтерес засудженого», під яким необхідно розуміти законодавчо закріплене прагнення засудженого, його потенційна можливість користуватися певними соціальними благами, якій не притаманний кореспондуючий обов'язок іншого суб'єкта кримінально-виконавчих правовідносин, що досягається за допомогою відповідного суб'єктивного права та яка реалізується лише за наявності певних фактичних умов, залежить від суб'єктивної оцінки відповідного суб'єкта кримінально-виконавчих правовідносин.

Список літератури

1. Романов М. В. Законні інтереси засудженого / М. В. Романов // Теорія і практика правознавства. – 2014. – Вип. 2 (6). – С. 1–11.
2. Марисюк К. Б. До питання про законні інтереси засуджених / К. Б. Марисюк // Юридичні науки: електронний журнал. – 2015. – № 2. – С. 194–196.
3. Автухов К. А. Законний інтерес у структурі правового статусу засуджених / К. А. Автухов // Питання боротьби зі злочинністю. – 2013. – Вип. 25. – С. 160-173.
4. Рішення конституційного Суду України від 1 груд. 2004 р. № 18-рп/2004. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04>.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батоба» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.